

Զարցանց 2.0, արեւմտահայերէնի կախարդական ուժը՝ առցանց

Արդեօք կարելի՞ է երեւակայել երեխաներու եւ երիտասարդներու ուղղուած լեզուական ծրագիր մը որ ըլլայ միմիայն առցանց եւ այսուհանդերձ հնարաւորութիւնը ընծայէ իսկապէս «սուզուելու» լեզուին մէջ: Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը այդ հարցումին դէմ յանդիման գտնուեցաւ երբ ստիպուած եղաւ 2020-ի Զարմանազանը ջնջելու, համահարակիս հետեւանքով: Պահ մը վարանելէ ետք, պատասխանը եղաւ՝ «Այո՛, պէտք է փորձենք»: Եւ այդ որոշումը իրականութիւն դարձնելու համար, մտաւ անկոխ բնագաւառ մը:

Այսպէսով՝ ամառնային լեզուական «նամբար»ը, որ մինչեւ հիմա՝ 10-էն 24 տարեկան երեխաներ եւ երիտասարդներ ներշնչած էր, որպէսզի սորվին եւ ստեղծեն արեւմտահայերէնով, փոխադրուեցաւ թուային աշխարհ: Միասին ըլլալու, մտերմանալու, միասնաբար աշխատելու, խումբով գործի մը նուիրուելու զգացումը պէտք է հիմա փոխադրուէր այդ աշխարհը, առանց կորսնցնելու լեզուին վրայ կեդրոնացումը: Նոր նախաձեռնութիւնը կոչուեցաւ «Զարցանց 2.0», «Զար»ը փոխ առնելով «Զարմանազան»էն եւ «ցանց»ը պահելով, յիշեցնելու համար նոր ծրագրիին բնոյթը: Անշուշտ «2.0»ն կը խորհրդանշէր ե՛ւ 2020 տագնապալից թուականին դժուարութիւնները, ե՛ւ Զարմանազանին հետ հիմնական կապը:

Մարտ 2020-ին ուղեկիցներուն եւ կազմակերպիչներուն միջեւ գաղափարներու փոխանակութիւնը հրահրող առցանց հանդիպումները սկսան, երբ այլեւս յստակ դարձաւ որ ֆիզիքապէս հաւաքուիլ կարելի պիտի չըլլար: Շատ մը մարտահրաւէրներ կային դիմագրաւելիք. նիշդ հաւասարակշռութիւն մը գտնել պաստառին առջեւ եւ պաստառէն հեռու ժամանակահատուածներուն միջեւ, մասնակցութիւն պահանջող առցանց աշխատանոցներ պատրաստել, ծրագրին տեւողութեան՝ աշխոյժ ներկայութիւն եւ կանոնաւոր ներդրում ապահովել, աշխատանոցներուն տարիքային տարբերութիւնները նկատի առնել, երկիրներուն միջեւ ժամերու տարբերութիւնները յարգող ժամանակացոյցը մը ստեղծել, եւ աւելորդ է ըսել՝ վստահ ըլլալ որ արեւմտահայերէնը «բնականօրէն» ծաղկի այդ ձեւով պատրաստուած մթնոլորտի մը մէջ: Կարելորդ էր նաեւ առաջին մէկ վայրկեանէն մասնակիցներուն տպաւորութիւնները

Եւ կարծիքները ներգրաւել, ապահովելով անոնց յանձնառութիւնը նոր ձեւաչափին հանդէպ եւ ծնողական անհրաժեշտ արտօնութիւնները:

Էական կէտերէն մէկը եղաւ դիւրամատչելի հարթակ մը պատրաստել, Զարցանց 2.0-ին պահանջներուն համաձայն: Այդ հարթակին ընդմէջէն՝ մասնակիցները կրնային իրենց նախասիրութիւնները ճշդորոշել, տարբեր աշխատանոցներուն մասին տեղեկութիւններ ֆողել, արձանագրուիլ, իրենց սեփական ժամանակացոյցը աչքի առջեւ ունենալով:

Բոլոր մասնակիցները առօրեայ առնուազն երեք աշխատանոցի պէտք է արձանագրուած ըլլային (թէեւ շատ յանախ՝ երեքէն աւելի կ'ըլլար իրենց ընտրութիւնը):

Աշխատանոցները տեղի ունեցան Զում-ի միջոցաւ, ամէն մէկը 40 վայրկեան տեսողութեամբ: Բովանդակութեան համաձայն՝ անոնք կ'ա'մ տարիքային ձեւով նախատեսուած էին, կ'ա'մ ալ բոլորին բաց էին, որպէսզի կարելի ըլլար մասնակիցներուն միջեւ միջտարիքային փոխներգործութիւնը: Աշխատանոցները մասնակիցներուն միայն բաց էին, բայց ասկէ դուրս՝ պլոկ մը ստեղծուած էր ծնողները տեղեակ պահելու նպատակով:

Բոլոր աշխատանոցները յատկապէս Զարցանց 2.0-ին համար յղացուեցան եւ ամէն շաբաթ փոխուեցան: Առաջարկուած նիւթերու եւ աշխատանոցներու կարգին՝ կարելի է յիշել հետեւեալները. երաժշտութիւն, նկարչութիւն, խոհարարութիւն, շարժումներով արտայայտութիւն, եօկա, օրիկամի, լուսանկարչութիւն, գիտական փորձարկումներ, արեւմտահայերէն գրելու եւ ընթերցումի (ինչպէս նաեւ գրականութեան եւ փիլիսոփայութեան) աշխատանոցներ, առարկաներու թատրոն, շարժարուեստ, «Զարմանատուն» թերթի պատրաստութիւն, «Զարմանաձայն» ձայնասփիւռի հաղորդումները: Կար մինչեւ իսկ հայերէն լեզուով ուսողութեան բառապաշարով զբաղող աշխատանոց մը, հինգ նուիրեալ մասնակիցներով:

Զարցանց 2.0-ի օրը կը սկսէր մասնակիցներուն կողմէ ամէն օր տարբեր պարունակութեամբ պատրաստուած «Բարի լոյս»ի տեսերիզով մը, եւ կը վերջանար ուղիղ հոսքով «Պայթոցարան» փոխներգործօն հաղորդումով մը (YouTube-ի վրայ), որ կը բովանդակէր խաղեր, համերգային ելոյթներ եւ առցանց «ճամբար»ին յատուկ ամէնօրեայ փորձառութիւններուն շուրջ պատմութիւններ:

Քանի որ առցանց հարթակը կը գործէր ամբողջովին ու միայն հայերէնով, շուտով հայերէն լեզուով թուային բառապաշար մը կազմուեցաւ ու բոլորին տրամադրելի դարձուեցաւ: Մասնակիցները կը սորվէին «օրուան բառ»ը, ու առցանց բառարանը ամէն օր կ'անէր նոր բառերով, ինչպէս՝ «ներբեռնել», «յղում», «լիցքաւորել», եւ շատ մը ուրիշներ: Բառարանը այնքան հոխացաւ, որ վերջաւորութեան 100 բառ կը պարունակէր: Առաւել եւս՝ 600 յարակից բառեր թարգմանուեցան, Զարցանցի համակարգը ամբողջովին հայալեզու դարձնելով: Այսպէսով՝ Զարցանց տարածք մը ստեղծած եղաւ, որուն մէջ հայերէն լեզուն ամբողջովին ներգրաւուած էր թուային ոլորտէն ներս:

Զարցանց 2.0-ին 50 պատանիներ եւ երիտասարդներ մասնակցեցան: Իրենցմէ՝ 33-ը կը պատկանէին 10-էն 17 տարեկաններու խումբին, եւ 17՝ 18-էն 24 տարեկաններու խումբին: Ծրագիրները մշակեցին եւ վարեցին 22 ուղեկիցներ, առաւել՝ արհեստագիտական հարցերով զբաղող մասնագէտներու պատիկ խմբակ մը: Մասնակիցները «եկած» էին զանազան երկիրներէ. Արժանթին, Հայաստան, Պելնիքա, Գանատա, Ֆրանսա, Յունաստան, Լիբանան, Փորթուկալ, Թուրքիա, Մեծն Պրիթանիա եւ Միացեալ Նահանգներ: Յուլիս 12-էն մինչեւ Օգոստոս 7 երկարող չորս շաբթուան ընթացքին, 1200 պատկեր եւ 250 տեսերիզ արտադրուեցան, 96 աշխատանոցներ բացուեցան Զում-ով 670 հաւաքոյթներու միջոցաւ, ընդամէնը՝ 64.000 վայրկեան: Առցանց հարթակին վրայ՝ 300 էջ պատրաստուեցաւ ու ներկայացուեցաւ, եւ պլուկի 25 էջեր գրուեցան ծնողներուն համար, որոնցմէ 70 հատը կանոնաւոր կերպով կը գործածէին հարթակը:

Զարցանց 2.0-ն պատճառ եղաւ որ երիտասարդները եւ ծնողները հայերէն խօսին օրն ի բուն: Երկրագունդին շուրջ բազմաթիւ ընտանիքներ միասին՝ սփռուած ուղիղ հոսքով իրադարձութիւնները վայելեցին, պլուկը կարդացին կամ «Բարի լոյս»ի տեսերիզները դիտեցին: Ճիշդ է որ չկային ֆիզիքական շփումը եւ ներկայութիւնը, բայց ընտանութեան եւ միասնութեան հզօր զգացումներ շրջանառութեան մէջ դրուեցան աշխարհի մէկ ծագէն միւսը:

«Զարցանց 2.0-ն ստեղծագործելու, զուարճանալու եւ հայերէն լեզուի գործածութեան հանդէպ յանձնառու զգալու երեսոյթներուն վրայ հիմնուած էր», նշեց Ռազմիկ Փանոսեան, Հայկական բաժանմունքին տնօրէնը: «Մեզի տուաւ ամբողջովին նոր

հայեցակետ մը եւ փորձառութիւն մը, առցանց աշխատանքներուն վերաբերեալ, ինչպէս նաեւ լեզու սորվելու ուղղութեամբ: Անոր յաջողութիւնը քաջալերանք պիտի ըլլայ մեզի. ապագային պիտի փորձենք նեցուկ կանգնիլ նոյնաման նախաձեռնութիւններու»:

Ջարգանց 2.0-ն ամբողջովին առցանց եղանակով տեղի ունեցաւ Յուլիս 12-էն մինչեւ Օգոստոս 7: Մասնակցութիւնը վերապահուած էր անոնց, որոնք արդէն իսկ արձանագրուած էին Ջարմանագան 2020-ին: Կազմակերպիչն էր Հազար ու մէկ աշխարհ ընկերակցութիւնը (Ֆրանսա), Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնարկութեան օգնութեամբ եւ անոր սերտ գործակցութեամբ: